

"بسمه تعالی"

**نحوه مطالعه "بررسی و تجزیه و تحلیل بانک های اطلاعات شغلی و استانداردهای
شغل و شایستگی"**

**در راستای پیاده سازی طرح شایستگی حرفه ای دانشجویان و دانش آموختگان
دانشگاهی با رویکرد رفع نیاز بازار کار کشور به نیروی متخصص**

دفتر طرح و برنامه درسی- بهمن ۱۳۹۳

مقدمه

افزایش میزان فارغ التحصیلان در رشته های مختلف در سال های اخیر، دورنمایی نا امید کننده از اشتغال فارغ التحصیلان را به تصویر می کشد که علاوه بر مشکلات فردی و اجتماعی، نمودی از اتلاف منابع انسانی و مادی در کشور است. غلبه بخش دولتی در جذب دانش آموختگان و متورم شدن بخش خدمات، به ویژه خدمات عمومی در استخدام سرمایه های انسانی کشور نیز از کاستی ها و ناکارآمدی های بازار کار دانش آموختگان است. بخش مهمی از مسائل، عدم تطابق برنامه های آموزشی دانشگاهی با نیازهای شغلی، ضعف مدیریت علمی در بخش های اقتصادی، ساختارهای شغلی برگرفته از صنایع وارداتی و مدیریت انعطاف ناپذیر و بدون رویکرد علمی است. پژوهش ها نشان می دهد یکی از مهمترین دلایل عدم جذب فارغ التحصیلان دانشگاهها در بازار کار، عدم تناسب مهارت های فنی و غیر فنی کسب شده با نیازهای بازار کار می باشد. لذا در جلسه شورای عالی اشتغال مورخ ۹۳/۹/۳ که به منظور بررسی طرح توانمندسازی مهارتی دانشجویان و فارغ التحصیلان با رویکرد اشتغال در بازار کار برگزار گردید معاون اول رییس جمهور با بیان این که آموزش مهارت به دانشجویان در کنار تحصیل از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است، خواستار بررسی این طرح در کمیسیون اجتماعی دولت و دبیرخانه شورای عالی اشتغال شد. همچنین در این جلسه معاون برنامه ریزی و راهبردی رییس جمهور نیز با بیان اینکه لایحه بودجه سال ۹۴ با رویکرد مهار تورم، افزایش رشد اقتصادی و ایجاد فرصت های شغلی تهیه و تنظیم شده بیان داشت: این معاونت از طرح ها و برنامه های اشتغال زا که به تایید شورای عالی اشتغال رسیده باشد، پشتیبانی کافی به عمل خواهد آورد.

هدف اصلی :

تدوین استانداردهای آموزشی مهارتی ویژه دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی متناسب با نیاز بازار کار

اهداف فرعی :

- تحقق اهداف سند چشم انداز ۱۴۰۴
- تحقق سیاستهای ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری
- ایجاد بستر اشتغال دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی در بخش های غیر دولتی

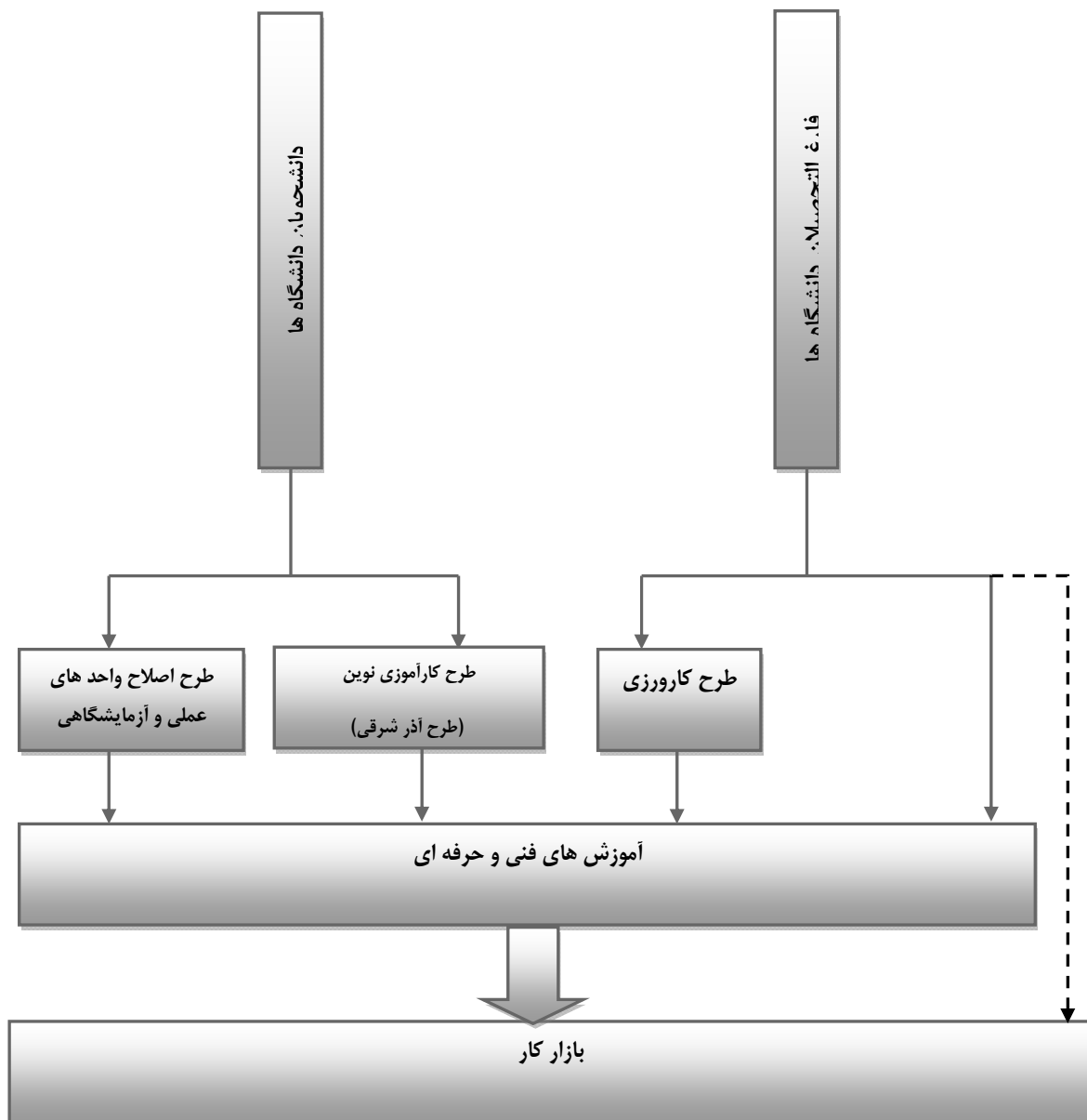
- کاهش نرخ بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی
- کاهش زمان بیکاری جمعیت تحصیل کرده فعال اقتصادی کشور از طریق رویکرد آموزشهای مبتنی بر شایستگی

- کاهش آسیبهای اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی ناشی از بیکاری فارغ التحصیلان دانشگاهی
- استفاده بهینه از ظرفیتهای آموزشی مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور
- زمینه سازی برای اجرای اثربخش طرح کارورزی دانش آموختگان و مهارت آموختگان
- تدوین منابع آموزشی بر اساس نیازسنجی و استانداردهای تدوین و بازنگری شده فوق
- تشکیل بانک اطلاعات شغل ویژه دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی
- مشارکت نظام آموزش عالی در فرایند تدوین و بازنگری استانداردهای آموزشی مرتبط

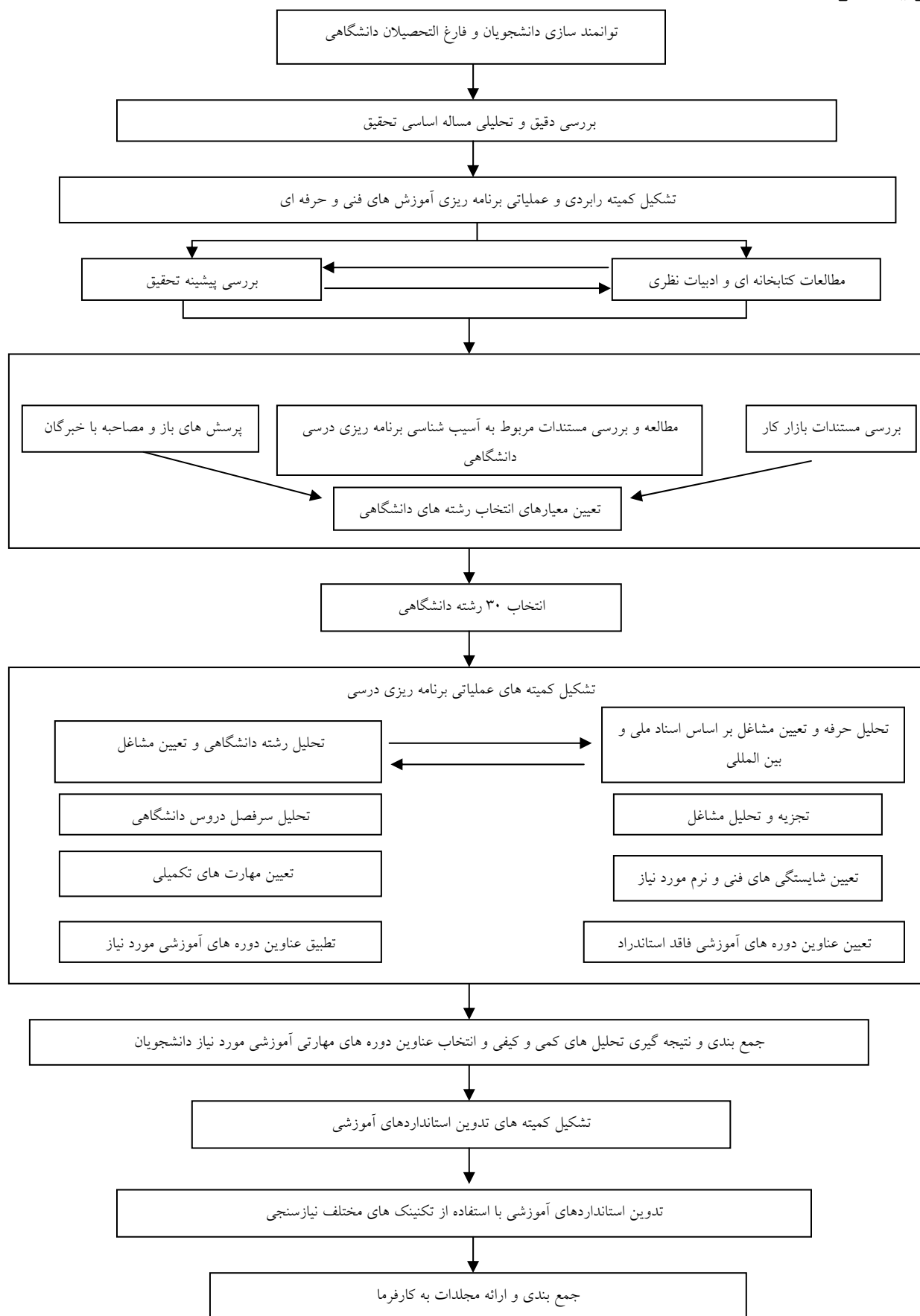
دامنه کاربرد:

دامنه کاربرد این طرح شامل آلا کلیه دانشجویان و فارغ التحصیلان دانشگاهی در کلیه رشته ها و گرایش های دانشگاهی در مقطع کارشناسی به بالا می باشد.

مدل مفهومی

فرایند کار

گام اول

گام دوم

گام سوم

گام چهارم

گام پنجم

گام ششم

گام هفتم

گام هشتم

گام نهم

ساختار

ساختار شامل دو کمیته راهبری و عملیاتی می باشد.

کمیته راهبری:

رئیس کمیته: مدیر کل دفتر طرح و برنامه های درسی

اعضای کمیته: کارشناسان دفتر طرح و برنامه های درسی، مدیران کل آموزش فنی و حرفه ای استان اصفهان و مازندران، نمایندگان دفتر برنامه ریزی درسی آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت صنعت، معدن و تجارت،

کمیته عملیاتی:

رئیس کمیته های عملیاتی: مدیران کل ادارات آموزش فنی و حرفه ای استان ها

اعضای کمیته: کارشناسان و متخصصان استان مزبور.

این کمیته با توجه به تعداد رشته های دانشگاهی می تواند لا متشکل از زیر کمیته ی مرتبط با رشته های منتخب دانشگاهی باشد.

روش اجرا

گام اول:

۱- مطالعات کتابخانه ای و ادبیات نظری

۲- بررسی پیشینه تحقیق

گام دوم:

۱- بررسی مستندات بازار کار

۲- مطالعه و بررسی مستندات مربوط به آسیب شناسی برنامه ریزی درسی دانشگاهی

۳- پرسش های باز و مصاحبه با خبرگان

گام سوم:

تشکیل کمیته های عملیاتی

گام چهارم:

تحلیل مشاغل

گام چهارم ۱: تحلیل حرفه و مشاغل بر اساس اسناد ملی و مطالعه بازار کار

به منظور تحلیل حرفه و تعیین مشاغل بر اساس اسناد ملی و بازار کار، بایستی مراحل زیر را طی نمود:

گام چهارم ۱ - ۱ شناسایی بنگاههای اقتصادی و حوزه فعالیت (فرم شماره ۱)

فرم شماره ۱- شناسایی بنگاه های اقتصادی مرتبط با رشته....		
رشته تحصیلی:	مقطع تحصیلی:	سابقه فعالیت تخصصی:
خواهشمند است بنگاه های اقتصادی معتبری که حوزه فعالیت دانش آموختگان این رشته می باشد را ذکر فرمائید		
ردیف	بنگاه اقتصادی	منطقه و حوزه فعالیت

گام چهارم ۱-۲ مصاحبه با مسئولین و متخصصین بنگاهها و فارغ التحصلان رشته های دانشگاهی جهت احصاء عناوین شغلی (فرم شماره ۲)

فرم شماره ۲- شناسایی مشاغل دانش آموختگان رشته ...		
رشته تحصیلی:	گرایش:	مقطع تحصیلی:
سال اخذ مدرک:		
مشاغل شناسایی شده برای دانش آموختگان مقطع کارشناسی این رشته تحصیلی		
ردیف	شغل	وظایف شغلی

گام چهارم ۱-۳ احصاء شرح وظایف و معیار عملکردهای مشاغل استخراج شده در گام دوم

(فرم شماره ۳)

عنوان شغل:
تعریف شغل:
مثال هایی از عنوان شغلی:

ردیف	وظایف (duties)	کارها (Tasks)	معیار عملکرد (Performance Criteria)

نام و نام خانوادگی مصاحبه کننده: عناوین شغلی: تاریخ:

(فرم شماره ۴)

عنوان شغل:
تعریف شغل:
مثال هایی از عنوان شغلی:
شرایط احراز شغل تحصیلات: تجربه کاری: سن و شرایط ذهنی و جسمی:

عنوان شایستگی های مورد نیاز برای انجام وظایف اصلی		وظایف اصلی	ردیف
عنوان شایستگی	زمان		

گام چهارم ۱-۴ تدوین استانداردهای آموزش شایستگی مختص مشاغل احصاء شده.

گام چهارم ۲: تحلیل حرفه و مشاغل بر اساس اسناد بین المللی

گام چهارم ۲ - ۱ در این قسمت (فرم شماره ۵) مشاغل مرتبط با رشته دانشگاهی را از O*NET (شبکه اطلاعات شغلی آمریکا) استخراج کرده؛ دانش، مهارت، وظایف و وظیفه و سبک کاری هر شغل را به ترتیب با توجه به اطلاعات O*NET لحاظ می شود. در این قسمت مشخص می گردد که وضعیت شغل معمولی یا سبز و یا خوش آتیه است.

(فرم شماره ۵) مشاغل مرتبط با.....

زمینه کاری Work Context	سبک کاری Work styles	وظایف Tasks	مهارت Skills	دانش Knowledge	نرم افزارهای تخصصی Technology	وضعیت شغل			عنوان شغلی
						پوشش آتیه	سبز	خوش آتیه	

گام چهارم ۲ - ۲ این فرم (شماره ۶) که منتج از فرم شماره ۵ می باشد؛ مشاغل مرتبط با رشته دانشگاهی که O*NET استخراج شده لحاظ می گردد؛ استانداردهای آموزشی موجود پوشش دهنده مهارتهای مورد نیاز در یک ستون بیان می شود و استانداردهای آموزشی که باید جهت ارائه مهارت مورد نیاز تدوین شود نیز در ستون سوم بیان می شود. در نهایت به این نتیجه خواهیم رسید که به چه تعداد استاندارد آموزشی نیاز به بازنگری و تدوین برای شایستگی رشته دانشگاهی داریم.

فرم شماره ۶- مشاغل مرتبط با رشته

عنوان شغل	استانداردهای آموزشی موجود پوشش دهنده مهارت های مورد نیاز	استانداردهای آموزشی که باید جهت ارائه مهارت مورد نیاز تدوین شود*

● دوره های مورد نیاز براساس O*NET استخراج شده است.

گام چهارم ۳: اصلاح واحدهای درسی واحد دانشگاهی

در این روش ۱ واحدهای دانشگاهی به جز واحدهای عمومی که می توان به آنها آموزش های مهارتی اضافه کرد؛ با توجه به اینکه جزو واحد پایه ۱ اصلی و یا پیش نیاز دروس دانشگاهی است؛ انتخاب می شود. اگر استاندارد مورد نظر آن درس و یا معادل آن موجود باشد و یا پوشش دهد ۱ لحاظ می گردد (فرم شماره ۷) و چنانچه استاندارد آن موجود نباشد و قابل تدوین باشد؛ جهت تدوین مشخص می گردد.

(فرم شماره ۷) - رشته

عنوان دروس	پایه	اصلی	تخصصی	پیش نیاز	قابلیت مهارتی (بخش عملی)	استاندارد آموزشی (موجود)	استاندارد آموزشی قابل تدوین

گام پنجم:

تدوین استاندارد آموزش شغل و شایستگی و پیشنهاد اصلاح واحدهای عملی و آزمایشگاهی دانشگاه